

JUDGMENT

IN THE NAME OF THE REPUBLIC OF POLAND

On 28 July 2022, the Regional Court (*Sąd Okręgowy*) in Warsaw, XXIV Civil Division, in a bench composed of:

Presiding Judge: Jacek Tyszka, Judge of the Regional Court

having heard, in closed session held on 28 July 2022 in Warsaw,

the action brought by the Claimant Lyudmyla Kozlovska and the Open Dialogue Foundation in Warsaw

against Dominik Tarczyński

for the protection of personal rights

does hereby:

1. Order that Dominik Tarczyński publishes the following statement within 14 days of the date of which the judgment becomes final and binding:

‘Ja, Dominik Tarczyński, przepraszam Lyudmyłę Kozlovską za naruszenie jej godności i dobrego imienia, a także Fundację Otwarty Dialog w Warszawie (KRS: 0000353754) za naruszenie jej renomy i dobrej sławy, poprzez rozpowszechnianie w moim wystąpieniu w programie Deutsche Welle „Conflict Zone” krzywdzącej i nieprawdziwej informacji o ich uczestniczeniu w praniu pieniędzy pochodzących z Rosji’ (Eng.: ‘I, Dominik Tarczyński, apologise to Lyudmyla Kozlovska for infringement of her dignity and good name and to the Open Dialogue Foundation in Warsaw (Registration no. (KRS): 0000353754) for damage to its reputation and good name by disseminating damaging and untrue information about their participation in laundering of money coming from Russia during my appearance in the Deutsche Welle programme «Conflict Zone»’),

The said statement shall be made on an A4 sheet of paper, in black-colour Times New Roman font, font size 18 pt, bold, line spacing: 1.5 pt, vertical page orientation, against a white background, and shall be signed in the respondent’s own hand, and then digitally reproduced and published on Twitter as a post on Dominik Tarczyński profile, where it shall remain posted, without interruption, for a period of 60 days, and the said statement

shall also be sent by registered mail to the address of the Open Dialogue Foundation in Warsaw;

2. Order that Dominik Tarczyński pays the amount of PLN 5 000 (five thousand Polish zloty) as punitive damages to Lyudmyla Kozlovska, with statutory interest for delay from 31 December 2019 to the date of payment;
3. Order that Dominik Tarczyński pays the amount of PLN 5 000 (five thousand Polish zloty) as punitive damages to the Open Dialogue Foundation in Warsaw, with statutory interest for delay from 31 December 2019 to the date of payment;
4. Dismiss the remainder of the claim;
5. Order that the parties cover their respective costs of the litigation.

STATEMENT OF REASONS

By virtue of the statement of claim dated 22 October 2019 in an action brought against Dominik Tarczyński, the Claimants Lyudmyla Kozlovska and the Open Dialogue Foundation with its registered address in Warsaw sought a relief whereby the Respondent would be required to make the following statement within 14 days of the date of which the judgment became final and binding:

1. *'I, Dominik Tarczyński, hereby apologize to Ms. Lyudmyla Kozlovska for infringement of her personal rights in the form of dignity and good name, and to the Open Dialogue Foundation in Warsaw (Registration no. (KRS): 0000353754) for infringement of its personal rights in the form of damage to its reputation and good name by disseminating damaging, untrue and offensive information in the following statements made by me:*

- *in an interview given by me in Radio Maryja on 10 October 2018,*
- *in my statement at the Parliamentary European Union Affairs Committee (no. 262) on 25 April 2019,*
- *during my appearance in the DW Conflict Zone programme published on www.youtube.com at the DW News and DW Ha pycckom channels.*

I acknowledge that the statements I made contained untrue information, in particular with regard to connections of Mrs. Lyudmyla Kozlovska and the Open Dialogue Foundation with Russia, operations of the Open Dialogue Foundation to the detriment of the Republic of Poland, money laundering by Lyudmyla Kozlovska, and thus I have put Ms. Lyudmyla Kozlovska and the Open Dialogue Foundation in a bad light, exposing them to moral and financial damage.

This statement is made as a result of a lost lawsuit.'

This statement should be executed on an A4 sheet of paper, in black-colour Times New Roman font, font size 18 pt, bold, line spacing: 1.5 pt, vertical page orientation, against a white background, in a rectangular black frame 3 typographic points thick. The statement made as specified above should be printed and then signed in the respondent's own hand, and then:

- *digitally reproduced, i.e. scanned and published on Twitter from the @D_Tarczyński profile and remain posted, without interruption, for a period of 60 days in the form*

of a pinned entry/post/tweet, which will be a digital copy - a photograph of the signed statement, and the statement so reproduced will conform to the requirements set out for the statement prior to its signing and digital reproduction, i.e. it will be in black-colour Times New Roman font, font size not less than 18 pt, bold, against a white background, in a rectangular black frame 3 typographic points thick; and after 60 days, it is to remain posted in the form of an ordinary post, not pinned and not edited in any way in an attempt to diminish the significance of the statement or to indicate the respondent's distancing himself from the statement, and in such a way so that no advertising or other content intended to distract the viewer from the statement interferes with the statement;

- sent by registered mail through the Polish Post to the address of the claimant, the Foundation: Al. Szucha 11A/21, 00-580 Warszawa.

2. *'I, Dominik Tarczyński, hereby apologize to Ms. Lyudmyla Kozlovska for infringement of her personal rights in the form of dignity and good name, and to the Open Dialogue Foundation in Warsaw (Registration no. (KRS): 0000353754) for infringement of its personal rights in the form of damage to its reputation and good name by disseminating damaging, untrue and offensive information w in my statement at the Parliamentary European Union Affairs Committee (no. 262) on 25 April 2019.*

I acknowledge that the statements I made contained untrue information, in particular with regard to connections of the Open Dialogue Foundation with Russia, and thus I have put the Open Dialogue Foundation in a bad light.

This statement is made as a result of a lost lawsuit.'

This statement should be executed on an A4 sheet of paper, in black-colour Times New Roman font, font size 18 pt, bold, line spacing: 1.5 pt, vertical page orientation, against a white background, in a rectangular black frame 3 typographic points thick. The statement made as specified above should be printed and then signed in the respondent's own hand, and then sent by registered mail through the Polish Post to the persons attending the session of the Parliamentary European Union Affairs Committee on 25 April 2019, i.e., to the following persons:

- Piotr Apel, to the address: ul. Sienkiewicza 18 paw. 3U, 90-114 Łódź,
- Ryszard Czarnecki, to the address: Parlement europeen Bat. Willy Brandt 04 M 003 60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60 B-1047 Bruxelles/Brussel,
- Jan Dziedziczak, to the address: ul. Słowiańska 55A, 64-100 Leszno,
- Małgorzata Gosiewska, to the address: ul. Żelazna 75, 00-871 Warszawa,
- Karol Karski, to the address: Parlement europeen Bat. Altiero SpinelU 03F365 60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60 B-1047 Bruxelles/Brussel,
- Izabela Kloc, to the address: ul. K. Prusa 17, 43-190 Mikołów,
- Lech Kołakowski, to the address: ul. Stary Rynek 21/1, 18-400 Łomża,
- Elżbieta Kruk, to the address: Parlement europeen Bat. József Antall 03Q001 60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60 B-1047 Bruxelles/Brussel,
- Joanna Lichowska, to the address: ul. Zamkowa 18-20, 62-800 Kalisz,
- Agnieszka Pomaska, to the address: Grunwaldzka 82 (CH Manhattan, IV piętro), 80-244 Gdańsk,
- Wojciech Skurkiewicz, to the address: ul. Rynek 9, 26-600 Radom,
- Marcin Świącicki, to the address: ul. Nowy Świat 41a, 00-042 Warszawa,
- Michał Wojtkiewicz, to the address: Tuchów -ul. Chopina 5, 33-170 Tuchów,
- Bartłomiej Wróblewski, to the address: ul. Św. Marcin 43, 61-806 Poznań,
- Andrzej Adamczyk, to the address: ul. Rynek 7, 32-065 Krzeszowice,
- Marcin Zieleniecki, to the address: ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa,
- Szymon Szyrkowski vel Sęka, to the address: ul. Św. Marcina 43, 61- 806 Poznań.

In addition, the Claimants pleaded for an order to be granted against the Respondent to pay the sum of PLN 7 500 of punitive damages to each of the Claimants, i.e., to Lyudmyla Kozlovska and to the Open Dialogue Foundation, with statutory interest for the period of delay from 10 October 2018 until the date of payment, and that the Respondent be ordered to cover the costs of the proceedings to the Claimants, including the costs of legal fees, in accordance with the applicable legal regulations.

In support of their claim, the Claimants argued that in his statements the Respondent accused the Claimants of laundering money from Russia, the desire for Poland and the Polish economy to come to a stop, playing a pro-Russian game and acting for or on behalf of the Soviet, Russian secret services. The statements were detrimental to the good name and

reputation of the Claimants and were unlawful, which justified the claims made in the lawsuit (*Statement of Claim pp. 3-37*).

The Respondent Dominik Tarczyński pleaded for dismissal of the claim and for the Claimants to be ordered to cover the costs of the legal fees to the Respondent in accordance with the applicable legal regulations.

In support of his response to the claim, the Respondent argued that his statements about the activities of the Claimants were made in connection with the exercise of his function as an MP, which requires raising various issues in the public, including concerns as to the activities of the Claimants, particularly at the time of an ongoing hybrid war launched by Russia. Acting with the purpose of combating Russia's hybrid warfare accords 'more liberties'. The issue of the Claimants was of interest to the Respondent's voters. As to the statements themselves, the Respondent argued that he was merely repeating the information available in the public domain that the Claimants had been involved in laundering of money from Russia, all while the Respondent himself did not accuse the Claimant Foundation of such activity. The Respondent did not claim that the Claimants were connected with Russian secret services. As for the statements in the Parliamentary EU Affairs Committee and on air in Radio Maryja, the statements challenged by the Claimants did not refer to the Claimants and therefore could not violate their personal rights. Nonetheless the opinion expressed by the Respondent during the session of the Parliamentary EU Affairs Committee was based on the manifesto by Bartosz Kramek 'Let the State Come to a Stop: Let's Shut Down the Government!'. On the other hand, the statement given on air in Radio Maryja was, by its nature, an evaluative opinion. Lobbyists, like politicians, should be ready to face harsher criticism. Politicians, on the other hand, have a greater freedom of expression. Furthermore, those statements by the Claimant that concerned Lyudmyla Kozlovska could not violate the personal rights of the Open Dialogue Foundation (*Pleading, pp. 250-269*).

The court established the following facts:

The Open Dialogue Foundation was established in 2009 to act in defence of human rights, democracy and the rule of law in the post-Soviet area. Since 2010, Lyudmyla Kozlovska has been the President of the Foundation. Since 2016, the Foundation has been active in Moldova, and since 2017, due to the change in the situation in Poland, also on the territory of our country. With regard to Poland, the Foundation in particular promoted correlating EU financial aid programmes with the respect for the rule of law and human rights.

The Foundation has its permanent representative offices in Warsaw and Brussels (*Not disputed*).

Dominik Tarczyński was a Member of Parliament during the eighth term of the Sejm of the Republic of Poland (the period from 2015 to 2019) elected from the electoral list of the Law and Justice (PiS) party. In 2019, he was elected as a Member of the European Parliament, also from the electoral list of the PiS party (*Not disputed*).

On 21 July 2017 Bartosz Kramek, Chairman of the Board of the Open Dialogue Foundation published the following manifesto on his Facebook profile: ‘Let the State Come to a Stop: Let’s Shut Down the Government!’, in which, with a view to stop PiS from dismantling the rule of law in the country, he called for civil disobedience that was to lead to an increased pressure on the authorities by, among other things, paralysing the functioning of the State. The civil disobedience was to take the form of, among others, protests or strikes of selected professional groups and temporary tax abstention (*Printout of the manifesto, pp. 281-284*).

On 6 October 2017, the tvp.info portal published an article on the allegations against the Open Dialogue Foundation which involved laundering of money coming from Russia. Similar publications also appeared in the successive months (*Printouts of articles pp. 274-277*).

On 14 August 2018 Lyudmyla Kozlovska was deported from the territory of the European Union based on an alert which the Polish authorities issued in the Schengen Information System. The cause for issuing the alert were serious concerns which the Internal Security Agency (ABW) had with respect to the financing of the Open Dialogue Foundation. This measure was not supported by some EU countries (such as Germany, Belgium and France), which allowed the Claimant to stay on their territory (*Printout of the article, p. 278, not disputed*).

On 10 October 2018 Dominik Tarczyński was a guest on air in the radio programme of Radio Maryja. The talk with the Respondent concerned the vote on the Council of Europe resolution regarding the return of the Tu-154 wreckage by Russia. During the radio programme the Respondent said: ‘This is very important because, well, all of this is preceded, for example, by today’s speech by Ludmiła Kozłowska, known from the Open Dialogue Foundation, who continues her tour of Europe. Today she was in the Council of Europe at an

event which is not an agenda of the Council of Europe, but she was in a side room somewhere and she spoke about the threat to democracy in Poland. Of course, this will be shown, her speech at the Council of Europe, it was formally not a speech at the Council of Europe but, in a formal sense, just a room that was made available. So we are dealing with a multi-level pro-Russian game.’

Answering the question whether it is ‘not some form of slap in the face for the Republic of Poland, for our services, that Mrs. Ludmiła travels and delivers her theories despite being banned from entering the European Union’, the Respondent replied: ‘We have absolutely no reasons to be ashamed; on the contrary, we have reasons to be proud. We have demonstrated that our services have been defending Europe against the influence of the Soviet special services, the Russian services. And it is very clear to me. We have demonstrated our concern for Poland and for Europe, but there are some for whom the security of their own nation is less important than political interests. And now we are able to see who organises these tours, who organises them and pays for them. The question is where she gets the money to travel across all of Europe, I wonder and ponder, well, how can such a young person afford those shows and travels. Well, I am curious, and I am going to ask who is financing it, where does Mrs. Ludmiła work, or does she perhaps have a three-month leave of absence? Well, these things are just obvious, and we have fulfilled our duty under the agreement as far as Schengen is concerned [...]’ (*Printout of the website - p. 122, CD - p. 129, transcript pp. 130-131*).

On 25 April 2019, the European Union Affairs Committee held a session at the Sejm. One of the items on its agenda was the ‘Information by the Minister of Foreign Affairs on the operations of the Open Dialogue Foundation in the light of press reports’. During that session, Dominik Tarczyński said to Agnieszka Pomaska, MP of the PO-KO coalition: ‘This is a debate about the fact that the agencies you supported wanted to make Poland and its economy come to a stop’ (*Full transcript of the session pp. 96-107*).

On 8 May 2019 the material under the title: ‘The debate: Which way is Europe heading? DW Conflict Zone’ was published at www.youtube.com by DW News. The footage had around 60 000 views. The footage was a recorded programme hosted in English with European politicians, including the Respondent. The guests on the programme were to discuss where Europe was heading and exchange arguments on migration, security, the rule of law and sovereignty. During the programme, Richard Gardiner of Global Witness addressed the issue

of fraudulent abuses in the European financial system, asserting that there is a high probability that the EU financial system (meaning the European financial markets) supports the financing of human rights violations, contributes to environmental degradation on a global scale, and inadvertently or deliberately sponsors or fuels corruption and money laundering. He therefore turned to the participants in the debate with a question what the European Parliament could do about this. Next, a representative of Transparency International took the floor and pointed to the disturbing continuous disruption of the rule of law and democratic institutions in EU countries, including direct interference with the independence of the judiciary, threatening the freedom of the media and intimidation of civil society. He therefore asked the participants in the debate what the European Parliament intended to do about this in the next tenure. The Respondent then stated that he was an example of a threat to the freedom of the media, because he had been fired from television under the previous government for his views. As to the issue of the judiciary, the Respondent stated that in Poland, contrary to Germany, the Minister of Justice cannot appoint judges. In response to the request of the debate moderator that the Respondent give an answer to the question concerning the fight against corruption, the Respondent said:

‘Ok... Money laundering. Who was the one who was invited to the European Parliament two weeks ago? Madam Kozlovska from the Open Dialogue Foundation.

And we found out that she is into the money laundering from Russia and she was invited by the Socialists to the European Parliament.’

This statement by the Respondent can be translated into the Polish language as follows:

‘Ok... pranie brudnych pieniędzy... Kim była ta osoba, którą zaproszono do Parlamentu Europejskiego dwa tygodnie temu? Pani Kozlovska z Fundacji Otwarty Dialog. A my odkryliśmy/dowiedzieliśmy się, że jest ona powiązana z praniem brudnych pieniędzy z Rosji, a została zaproszona przez Socjalistów to Parlamentu Europejskiego’ (Not disputed circumstances - pp. 19-20, 254, printout of youtube - pp. 65, 73-74, 90, certified translation from the English language - pp. 79-83, 86-88, CD - pp. 78, 85).

Allegations of money laundering and connections to Russian services made against Lyudmyla Kozlovska have not been confirmed. Allegations concerning the connections of the Open Dialogue Foundation with money laundering were made by Moldovan authorities during the rule of corrupt leaders supported by the Russian government keen to discredit the

Foundation (*Testimony of the witness Kajetan Wróblewski, pp. 390v-392, testimony of the witness Ana Ursachi, pp. 448v-449, testimony of the witness Ludmiła Kozłowska, pp. 491v-492*).

The Court established the aforementioned facts based on consideration of the submitted evidence, including printouts of publications and recordings, the probative value of which, except as discussed below, was not disputed by the parties. First and foremost, the information as to who the parties to these proceedings are, as well as the content of the Respondent's statements indicated by the Claimants as the basis for the Statement of Claim, are considered not disputable.

The Respondent questioned the accuracy of the translation of the Respondent's statements made in English with regard to the Claimant Lyudmyla Kozłowska. The Respondent argued that the phrase he used, namely 'found out', means 'to learn' [Polish: '*dowiedzieliśmy się*'] and not 'to discover' [Polish: '*odkryliśmy*'], as the Respondent asserted. As a matter of fact, these differences were of little relevance to the case. The words 'to learn' and 'to discover' mean essentially the same thing, i.e. to gain knowledge of something. Whether the Respondent learnt of the fact by himself or has been informed about it is irrelevant to the case; what matters is that he recognises a certain circumstance to be a fact. All the while it was not disputed that the Respondent had accused the Socialists in the European Parliament that they had invited the Claimant to visit the Parliament despite her connections to laundering money from Russia.

The Respondent failed to furnish any proof that the Claimants are linked to laundering of money from Russia, while according to witness statements of Kajetan Wróblewski and Ana Ursachi, these allegations were false and there were no grounds to question the credibility of those witnesses. Printout of the article published by the Onet portal about the release of Bartosz Kramek (*p. 431*) on bail was not an evidence to the contrary, since the allegation made by the Respondent concerned the connection between Lyudmyla Kozłowska and laundering of money from Russia. The reputation of the Open Dialogue Foundation was to be damaged by this allegation being made against Lyudmyla Kozłowska, as it were, and not against Bartosz Kramek. Allegations made against Bartosz Kramek that he attested a false and untrue statement and concealed the criminal origin of the funds, the validity of which cannot now be determined, could not be the grounds for a presumption that the Claimant Lyudmyla Kozłowska and the Foundation itself had anything to do with it.

Marta Zajączkowska testified that she had no in-depth knowledge of the activities of the Open Dialogue Foundation. She did, however, state that the dissemination, among others by the Respondent, of negative opinions and information about the Claimants was to their discredit. The Claimant felt it to be a personal injury. As regards the impact of the Respondent's statements on the good name of the Claimants, the Court found the witness' testimony to be credible, as it was in keeping with the principles of life experience and logical (*Record of the hearing, p. 370, CD p. 371*).

Statements by the Claimants and by Bartosz Kramek in web portals (*Printouts, pp. 407-430*) were not relevant to the merits of the case or did not relate to the subject of the present proceedings, and were therefore not taken into account by the Court in establishing the facts of the case.

Testimony of the Claimant Lyudmyla Kozlovska had to be regarded by the Court as valuable evidence to the extent that she described the operations of the Claimant Foundation and the adverse impact of the Respondent's statement on the good name of the Claimants, since the testimony was logical and coherent. Testimony of the Respondent Dominik Tarczyński did not furnish any new circumstances of relevance to the ruling (*Testimony of the parties, pp. 491-492*).

The Court considered the following:

The Claimants argued that the statements of the Respondent contested in the Statement of Claim violated their personal rights in the form of dignity and good name or reputation.

These claims were asserted on the basis of Articles 23, 24 and 448 of the (Polish) Civil Code. Under Article 23 of the (Polish) Civil Code, personal rights of a human being, such as in particular health, freedom, honour, freedom of conscience, surname or alias, image, secrecy of correspondence, inviolability of the dwelling, scientific, artistic, inventive and rationalisation creativity are protected by the civil law irrespective of the protection provided under any other legal regulations. Pursuant to Article 24 § 1 of the (Polish) Civil Code, the person whose personal right is threatened by someone else's action may make a cease and desist demand, unless the action is not unlawful. If a violation has been committed, the person may also demand of the violator to perform actions necessary to remedy the effects of the violation, in particular to make a statement of appropriate content and form. Based on the principles laid

down in the Code, the said person may also seek monetary punitive damages or demand that an appropriate sum of money be paid for a designated social purpose. Pursuant to Article 448 of the (Polish) Civil Code, in the event of a violation of a personal right, the court may award the person whose personal right has been violated an appropriate sum of money as punitive damages to compensate for the injury suffered or, at that person's request, award an appropriate sum of money for a social purpose indicated by him or her, regardless of other measures required to remedy the effects of the violation.

Human honour belongs to the catalogue of personal rights directly listed in Article 23 of the (Polish) Civil Code. Honour is a value resident in every human being; it covers the spheres of private, professional and social life and is expressed on two planes: the good name (external aspect) and dignity (internal aspect). 'Violation of a good name (...) involves slandering a person of such conduct or qualities so as to bring the person into disrepute in public opinion or to expose the person to a loss of trust necessary for the given position, profession or action. This may involve both the dissemination of information of a specific content that constitutes an accusation against an individual as well as the expression of a negative evaluation of that individual's activities' (P. Księżak [in:] M. Pyziak - Szafnicka (ed.), *Kodeks cywilny. Część ogólna. Komentarz [The Civil Code. General Part. Commentary]*, Warszawa 2009, commentary on Article 23, thesis 34).

Dignity embraces both a person's idea of self-worth and an expectation of respect from other people and is an internal aspect of the honour listed in Article 23 of the (Polish) Civil Code (S. Kalus [in:] M. Fras [ed.], M. Habdas [ed.], *Kodeks cywilny. Komentarz [The Civil Code. Commentary.]*, Lex 2018, commentary on Article 23). The Supreme Court has defined dignity as 'a person's inner conviction of his or her moral and ethical integrity and honour' (*Cf.* judgment of the Supreme Court of 31 March 2007, I CSK 292/06).

A good name is a positive opinion of other people about a given person. A good name is recognized to be an external aspect of honour (*Cf.* resolution of the Supreme Court of 28 May 1971, case file no. III PZP 33/70 and judgment of the Supreme Court of 25 April 1989, case file no. I CR 143/89).

In the case of legal persons, it is traditionally recognized that what is protected is the good name of a legal person (good repute, reputation, authority, renown, etc.), understood as the opinion that other entities may have of it based on the scope of its operations, the external perception of that person (*Cf.* judgment of the Appellate Court in Białystok of 30 January

2019, I ACa 647/18, LEX no. 2635142). The good name of a legal person is violated by statements which, when assessed from an objective perspective, impute to it a wrongful conduct that may cause the loss of trust necessary for its proper operation. At the same time, if a certain wording contains a critical assessment of actions by the governing bodies of a legal person through which it acts, then, as a consequence, accusations against the persons who are members of those governing bodies are directed against the legal person itself and are detrimental to its good name, if the criticised actions of the persons who serve in the governing bodies of the legal person concerned are connected with the exercise by these persons of the powers ascribed to them as members of the governing body of the legal person, or were performed in the interest of the legal person and not in the private interest of the natural person who serves in the governing body of the legal person (*Cf.* judgment of the Supreme Court of 12 December 2017, IV CSK 131/17).

When examining a case for the protection of personal rights, the Court should first establish whether a personal right has been violated and, if the answer is affirmative, the Court should then determine whether the Respondent's action was unlawful. Unlawfulness should be understood to mean a conduct (action or omission) which is contrary to legal order or principles of social co-existence. The burden of proof that a personal right has been threatened or violated rests with the person who seeks legal protection under Article 24 of the (Polish) Civil Code. The person who took an action threatening or infringing a personal right of another person bears the burden of proving that it was not unlawful. This stems from the general rule of distribution of the burden of proof laid down in Article 6 of the (Polish) Civil Code, according to which the burden of proving a fact rests with the person who derives legal consequences from this fact.

The assessment of whether the personal rights designated by the Claimants have indeed been violated had to be made following objective criteria. It is important how the utterance in question is perceived by an average, reasonable recipient of the content which is being examined. It is necessary to rely on socially accepted assessments and not on individual sensitivity of the injured party or the violator.

At the start, it is worth noting that although neither the first name or surname of Lyudmyla Kozlovska nor the name of the Open Dialogue Foundation have been directly mentioned in his statement during the session of the European Union Affairs Committee or in the sentences on 'multi-level pro-Russian game' and the 'influence of the Soviet special

services, the Russian services' spoken on air in the Radio Maryja broadcasting station, however, the context in which these statements were made leaves no doubt that they concerned the Claimants. The entire utterance of the Respondent on air of Radio Maryja, during which these phrases have been used, concerned the speech by Lyudmyla Kozlovska, 'known from the Open Dialogue Foundation', in the Council of Europe and Poland's ban on her entry into the European Union. On the other hand, the statement by the Respondent at a session of the Parliamentary European Union Affairs Committee was uttered during the presentation of the 'Information by the Minister of Foreign Affairs on the operations of the Open Dialogue Foundation in the light of press reports'. The Respondent's statement was a clear reference also to the manifesto by Bartosz Kramek, the Chairman of the Board of the Open Dialogue Foundation, published under the title 'Let the State Come to a Stop: Let's Shut Down the Government!'. Hence, there were no grounds to conclude that these statements that are the subject of the dispute could not have violated the personal rights of the Claimants, as they have not been mentioned by name in the statements.

The Claimants argued that their dignity and good name or reputation have been damaged by the Respondent's allegations concerning laundering money from Russia, the desire for Poland and the Polish economy to come to a stop, playing a pro-Russian game and acting for or on behalf of the Soviet, Russian secret services.

There is no doubt that an allegation made against someone that he or she participates in laundering money from Russia, takes part in a pro-Russian game and acts for or on behalf of the Soviet, Russian secret services is a violation of the dignity and good name or reputation of the person concerned, in particular if these allegations are made against persons who take an active part in the Polish public life, while these hostile and criminal actions were alleged to be committed for the benefit of a state which is widely perceived as unfriendly to Poland. Such statements put the person who is alleged to have committed those acts in an extremely unfavourable light in the eyes of the public. At the same time, if these allegations pertain to that person's service as a guardian over the governing body of a legal person, they damage the reputation of that legal person. Therefore, there was no doubt that personal rights of Lyudmyla Kozlovska and the Open Dialogue Foundation have been violated by the incriminating statements of the Respondent made on air in the Radio Maryja broadcasting station and in the DW Conflict Zone programme.

As regards the allegation made by the Respondent that the Open Dialogue Foundation aimed at Poland and the Polish economy to come to a stop, it should not necessarily be regarded as violating personal rights. After all, it should be noted that this was in fact the idea of the manifesto published by Bartosz Kramek, the Chairman of the Board of the Open Dialogue Foundation, under the title ‘Let the State Come to a Stop: Let’s Shut Down the Government!’. Given that Bartosz Kramek himself has called for the attempt to paralyse the functioning of the State (although perhaps not so much its economy), the mention that he had published this manifesto should not objectively violate his personal rights (and the rights of the Foundation which he represented). Nonetheless, such a statement may violate personal rights if taken out of its broader context and, consequently, interpreted and used in a manner that puts the author of the original statement in a negative light. In the Court’s view, however, the statement of the Respondent was sufficiently concordant with the message of the manifesto by Bartosz Kramek that that there can be no damage to reputation of the Open Dialogue Foundation. The fact that the Respondent made a negative assessment of the message and summoned up the manifesto by B. Kramek does not mean that he thereby violated the personal rights of the Claimant Foundation. Furthermore, this exact finding relating to the Respondent’s statement is of no relevance for the present case, as the Court determined that, in addition to not being a violation of anyone’s personal rights, the Respondent’s statement was also found not to be unlawful (as discussed below).

Pursuant to Article 24 § 1 of the (Polish) Civil Code, the person whose personal right is threatened by someone else’s action may make a cease and desist demand, unless the action is not unlawful. It follows from the wording of this provision, therefore, that not every action that intrudes into the sphere of personal rights deserves legal protection, but only such an action that is unlawful. The cited provision introduces a presumption of unlawfulness of personal rights’ violation. The person who took the action which violated personal rights must prove that he or she was entitled to do so. The burden of proving the absence of the attribute of unlawfulness, i.e., the burden of proving the existence of at least one of the circumstances that exclude the unlawfulness of an action therefore rested on the Respondent.

The circumstances that exclude the unlawfulness of personal rights’ violation generally include the following: 1) acting within the framework of the legal order, i.e., actions which are permitted under the applicable law; 2) exercising a person’s right; 3) consent of the injured party; 4) acting to protect a socially legitimate interest (*Cf.* P. Księżak [in:] P. Księżak [ed.], M.

Pyziak-Szafnicka [ed.] Kodeks cywilny. Komentarz [*The Civil Code. Commentary.*], Lex 2018, commentary on Article 24).

Therefore, actions of a person who violates personal rights which are taken on the basis of legal regulations and within the limits of that person's rights preclude the unlawfulness of personal rights' violation.

Where a violation of a personal right takes place in the context of a particular utterance, the finding of whether the violation is unlawful must be made with due regard for the right to freedom of speech and expression. This requires balancing of the two rights under the circumstances of the given case, and this balancing should take into account the social significance of the issue to which the examined utterance refers (*Cf.* judgment of the Supreme Court of 23 February 2017, I CSK 124/16).

According to legal literature on the subject, in respect of value-laden (evaluative) utterances, the socially legitimate interest is reflected in the so-called factual criticism. Here, the freedom of speech must have broad boundaries. Nevertheless, the criticism must not be harassing, driven by personal animosity, or aimed at destroying or ridiculing the opponent (P. Księżak [in:] P. Księżak [ed.], M. Pyziak-Szafnicka [ed.] Kodeks cywilny. Komentarz [*The Civil Code. Commentary.*], Lex 2014, commentary on Article 24). Judicial jurisprudence has allowed criticism which is socially beneficial and desirable, provided that it is in the public interest and if its purpose is not to annoy another person, and where it has the attributes of fairness and factuality (*Cf.* judgment of the Supreme Court of 19 September 1968, II CR 291/68). Furthermore, a person pursuing any public activity should be aware that his or her actions will be subject to evaluation and scrutiny because the public has the right to be fully informed about all manifestations of public life (P. Księżak [in:] P. Księżak [ed.], M. Pyziak-Szafnicka [ed.], *ibidem*, commentary on Article 24). On the other hand, any person, including the Respondent as an MP, has the right to bring to light the phenomena that he or she finds reprehensible, and may also express negative evaluations of those phenomena (*Cf.* judgment of the Appellate Court in Warsaw of 17 April 2007, I ACa 1149/06). In the case of assertions as to facts, it is assumed that these assertions should be true (judgment of the Supreme Court of 18 March 2005, II CK 564/04; judgment of the Supreme Court of 24 August 2011, IV CSK 587/10 and judgment of the Appellate Court in Warsaw of 27 May 2015, VI ACa 746/14). In this regard, it should be noted that citing an allegation made by someone else is a form of its dissemination, and the unlawfulness of such information would be excluded by

demonstrating that the allegation was true, and not by demonstrating that it had been made (*Cf.* judgment of the Supreme Court of 8 March 2013, III CSK 189/12).

In view of the foregoing, the utterance by the Respondent about the Claimant Lyudmyla Kozlovska's participation in laundering of dirty money coming from Russia is an assertion of fact. The money laundering practices are well-defined and constitute a criminal act subject to a penalization in Poland. This statement, as explained earlier, is false, which in itself made it unlawful. It was irrelevant that information about laundering of dirty money by the Claimant had appeared in the media, because they were not true, or at least they were insufficiently substantiated. However, the unlawfulness of the statements made by the Respondent was determined based not only on this circumstance, but also – or even predominantly – on the circumstances of making the dirty money laundering allegation and the motivation of the Respondent.

The Respondent made the said allegation during a debate in the DW Conflict Zone programme. During the programme, a representative of the Global Witness organisation touched upon the subject of fraudulent abuses in the European financial system and indicated that there is a high probability that the EU financial system, i.e., the European financial markets, support the financing of human rights violations, contribute to environmental degradation on a global scale and, inadvertently or deliberately, sponsor or fuel corruption and money laundering. The Global Witness representative therefore turned to the participants in the debate with a question what the European Parliament could do about this. Next, a representative of Transparency International took the floor, and the Respondent first responded to his comments. When, however, the debate moderator asked the Respondent to answer the question concerning the fight against corruption, the Respondent voiced the allegations against Lyudmyla Kozlovska that she participated in money laundering from Russia and against the Socialists to the European Parliament that they had invited the Claimant to the European Parliament. Thus, the Respondent's money laundering allegation against the Claimant was purely instrumental and not intended in the social interest. The Respondent was asked how to combat fraudulent abuses in European financial markets, yet instead of giving an answer to the question (or declining to answer, if he had no opinion on the matter), the Respondent decided to launch a personal attack on the Claimant and, through her, on his political opponents in the European Parliament. A statement like this could nonetheless still have been deemed justified had the Respondent raised the subject of the fight against money laundering in reference to the

example of the Claimant. However, the Respondent reduced his speech to the accusation of Lyudmyla Kozlovska's participation in such a practice. Consequently, the Respondent cannot be regarded to have acted within the limits of the right to criticism that is socially beneficial and desirable.

The Respondent's statement had no such value. Quite the contrary, it diverted the attention from the socially important topic of fraudulent abuses and distortions in the financial markets and degraded the entire debate to personal and political-faction attacks. It must therefore be deemed that the Respondent's aim was nothing more than to violate the personal rights of the Claimants, and such an action does not deserve protection and is unlawful. The Respondent's statement has by the same token violated the dignity and good name of Lyudmyla Kozlovska and the reputation of the Open Dialogue Foundation, since the Respondent pointed to the connection between the Claimants in the context of money laundering.

With regard to the Respondent's statement aired in the Radio Maryja programme that the Claimants play a pro-Russian game and act for or on behalf of the Soviet, Russian secret services, it must be qualified as a condemnation, an evaluative opinion, as it involved expressing certain conviction of facts relating to the activity the Claimants, which could not be verified on a true or false basis. The Respondent's opinion could only be verified in terms of whether it is fair, rooted in facts and admissible in light of the rules of logical reasoning. On the other hand, the Respondent's statement to the effect that the Open Dialogue Foundation wanted to make Poland and its economy come to a stop was related to a certain fact, that is the content of the manifesto published by Bartosz Kramek: 'Let the State Come to a Stop: Let's Shut Down the Government!'. The statement was a simplified and truncated interpretation of the author's message in the manifesto. The Respondent thus made an evaluation that the actions proposed by Bartosz Kramek with a view to stop the process of deviating from democratic standards and the rule of law by reverting to civil disobedience were simply a call to stop Poland and the Polish economy, i.e., it was merely intended to harm the country's development. Being of an evaluative nature, this statement could therefore not be qualified as true or false.

It must be considered that the Respondent was entitled to express the abovementioned evaluative opinions. Indeed, this was how the Respondent commented on important current events in public life, such as the manifesto by Bartosz Kramek: 'Let the State Come to a Stop:

Let's Shut Down the Government!', operations of the Claimant, the Foundation, and the ban on staying in the territory of the European Union imposed by the Polish authorities on Lyudmyla Kozlovska.

It must be emphasised that it is not the role of the Court in cases for the protection of personal rights to censor opinions within the framework of a public debate and to allow specific types of evaluative opinions only. In fact, all opinions should be considered admissible as long as they have been derived from true factual circumstances and are an expression of all socially accepted worldviews (right-wing, left-wing, religious, non-religious, national, internationalist, etc.), especially if there is a public debate going on a given topic. Certainly the aforementioned topics included the manifesto by Bartosz Kramek, the actions of the Claimant Foundation that involved criticising the Polish authorities for dismantling the foundations of democracy and the ban on staying in the territory of the European Union imposed by Polish authorities on Lyudmyla Kozlovska. It should further be noted that both Lyudmyla Kozlovska and the Open Dialogue Foundation are public figures because they have a prominent position in public life in terms of shaping attitudes and opinions of the public and generate a widespread interest due to their actions. On the other hand, life and activities of public figures are subject to evaluation and criticism to a wider degree. Therefore, in terms of excluding the unlawfulness of violations, they must endure more (*Cf.* judgment of the Supreme Court of 22 January 2014, III CSK 123/13).

Since an unlawful violation of the Claimants' personal rights has occurred (in one statement by the Respondent), it was required of the Court to give consideration to what measures would be adequate to remedy the effects thereof.

It is accepted that there should be a correlation between the degree of intensity and scope of personal rights' violation caused by the Respondent's action and the adjudged remedy for the effects of that violation (*Cf.* judgment of the Appellate Court in Lublin of 10 July 1998, I ACa 202/98, OSA 2000/2/6). A similar view was presented by the Appellate Court in Kraków in its judgment of 17 July 2002 (I ACa 544/02, TPP 2003/3/101); at the same time the Court stated that the choice of a measure aimed at remedying the effects of the violation 'is not left to the arbitrary discretion of the injured party. The measure should be chosen with adequacy to the type, intensity and extent of the committed violation, and the adjudicating court is competent to verify whether the measure indicated by the Claimant constitutes an

appropriate way of remedying the effects of the violation of the personal right by the Respondent’.

The adjudicating court may nonetheless interfere with the content of the statement intended to remedy, as far as possible, the injury caused to the person whose personal rights have been violated and to accord satisfaction to that party (*Cf.* judgment of the Supreme Court z 11 August 2016, I CSK 543/15).

In view of the foregoing, the Court has slightly modified the requested text of the apology, since a violation of personal rights by providing false information is most simply remedied by a statement disavowing the earlier untruth with an addition of the words of apology. The sentence in the text of the sought apology that the allegation of participating in money laundering from Russia put the Claimants in a negative light and exposed them to moral and financial losses was not necessary to compensate for the effects of personal rights’ violation (and was also unproven to the extent of the financial loss suffered). Furthermore, in order to remedy the effects of personal rights’ violation it is not necessary to announce that the apology follows as a result of a lost lawsuit. Such information does not in any way contribute to the removal of the effects of personal rights’ violation.

As for the location where the apology is to be published, since the violation of the dignity and good name of Lyudmyla Kozlovska and the reputation of the Open Dialogue Foundation occurred as a result of a statement made by the Respondent in a programme transmitted in the Internet, the publication by the Respondent of an appropriate statement also on the Internet, in this case in the Respondent’s Twitter profile, should be regarded an appropriate measure of remedying the effects of that violation. The Respondent did not dispute the place of publication of the apology nor the size or technical parameters of the statement, therefore, in the Court’s view, the claim in this respect was congruent with the circumstances of the case.

With regard to the apology sought by the Claimants for the violation of personal rights, which the Court did not find unlawful, the Claimants’ claim has been dismissed.

When determining the amount of punitive damages, the Court must consider all the circumstances of the case, in particular the type of the violated rights and the extent of the injury suffered, the intensity of the violation and the degree of guilt of the perpetrator, as well as the financial situation of the party which is to pay the damages. At the same time, the value

of punitive damages should be moderate and commensurate within reasonable limits, corresponding to the current conditions and average life standard in the society; it must nonetheless retain the attributes of a compensatory instrument (See the statement of reasons for the resolution of Seven Judge Panel of the Supreme Court of 9 September 2008, III CZP 31/08).

Determining the value of punitive damages, the Court first of all took into consideration that the Claimants sought punitive damages in the total value of PLN 7 500 for all the three violations of the Claimants' personal rights. Accordingly, since the Court found only one of these violations to be unlawful, there were no grounds for awarding the entire amount. When assessing the degree of injury suffered by the Claimants, the Court also needed to take into account that the Respondent had merely repeated the information that had already appeared in the public domain, so that the Respondent's statement might not have affected the opinion of the viewers of the DW Conflict Zone programme with regard to the Claimants. On the other hand, however, the utterance by the Respondent took place in an international medium and the audience was more likely to be unaware of the allegations of participation in laundering money from Russia that were being made against the Claimants. Taking all of the above considerations into account, the Court held that the punitive damages that will compensate for the Claimants' injury, within the limits of their claim, amount to PLN 5 000 for each of the Claimants.

The Respondent had not been sent a demand for payment prior to litigation, therefore, the claim for payment did not mature until the Respondent was served with a copy of the statement of claim, which took place on 16 December 2019 (*Postal confirmation of receipt, p. 239*). Considering the content of Article 455 of the (Polish) Civil Code, the Court held that the time limit for the Respondent's performance expired on 30 December 2019, and the interest for late payment shall accrue from the following day.

In view of the foregoing, the Court ruled as stated under Sec. 1., 2., 3. and 4. of the judgment.

The costs of the litigation were awarded in correlation to the outcome of the litigation, bearing in mind that in respect of the non-financial claims, the Claimant was not successful in two out of three claims made (thus in two-thirds), while in respect of the financial claim, the Claimant was successful in two-thirds of its claims; therefore each of the parties should cover

its respective costs of the litigation, and the Court so ruled based on Article 100 of the Code of Civil Procedure, as stated under Sec. 5. of the judgment.

Judge Jacek Tyszka

It is ordered:

1. A copy of the judgment with the statement of reasons should be served to the parties' legal representatives.
2. The publication of this ruling shall not have the procedural effects provided for in Article 15 z.s.(9) sec. 4 of the Act of 2 March 2020 on special solutions related to the prevention, counteracting and combating COVID-19, other infectious diseases and crisis situations caused by them (publ.: official journal 'Dz.U.', item 1842, as amended), and it will be served through the IT portal with a cover letter.

Warsaw, 15 September 2022.

Judge Jacek Tyszka

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

28 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XXIV Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia SO Jacek Tyszka

po rozpoznaniu 28 lipca 2022 r. w Warszawie na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa Lyudmyły Kozlovskiej i Fundacji Otwarty Dialog w Warszawie

przeciwko Dominikowi Tarczyńskiemu

o ochronę dóbr osobistych

1. zobowiązuje Dominika Tarczyńskiego do złożenia w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku oświadczenia o następującej treści:

„Ja, Dominik Tarczyński, przepraszam Lyudmyłę Kozlovską za naruszenie jej godności i dobrego imienia, a także Fundację Otwarty Dialog w Warszawie (KRS: 0000353754) za naruszenie jej renomy i dobrej sławy, poprzez rozpowszechnianie w moim wystąpieniu w programie Deutsche Welle „Conflict Zone” krzywdzącej i nieprawdziwej informacji o ich uczestniczeniu w praniu pieniędzy pochodzących z Rosji”,

sporządzonego na kartce formatu A4, napisanego czarną pogrubioną czcionką Times New Roman w rozmiarze 18 punktów, interlinia 1,5, w ułożeniu pionowym, na białym tle i własnoręcznie podpisanego przez pozwanego, a następnie powielenia tego oświadczenia cyfrowo i umieszczenia go w formie wpisu na koncie Dominika Tarczyńskiego w serwisie Twitter nieprzerwanie

- przez 60 dni oraz przesłania go listem poleconym na adres siedziby Fundacji Otwarty Dialog w Warszawie;
2. zasądza od Dominika Tarczyńskiego na rzecz Lyudmyly Kozlovskiej kwotę 5 000 zł (pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 31 grudnia 2019 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia;
  3. zasądza od Dominika Tarczyńskiego na rzecz Fundacji Otwarty Dialog w Warszawie kwotę 5 000 zł (pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 31 grudnia 2019 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia;
  4. oddała powództwo w pozostałym zakresie;
  5. znosi koszty procesu pomiędzy stronami.

UZASADNIENIE

Pozwem z 22 października 2019 r. wniesionym przeciwko Dominikowi Tarczyńskiemu powodowie Lyudmyla Kozlovskaja oraz Fundacja Otwarty Dialog z siedzibą w Warszawie domagali się zobowiązania pozwanego do złożenia w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku oświadczeń o następującej treści:

1. *„Ja, Dominik Tarczyński, niniejszym przepraszam Panią Lyudmyłę Kozlovską za naruszenie Jej dóbr osobistych w postaci godności oraz dobrego imienia, a także Fundację Otwarty Dialog z siedzibą w Warszawie (KRS: 0000353754) za naruszenie Jej dóbr osobistych w postaci renomy i dobrej sławy, poprzez rozpowszechnienie krzywdzących, nieprawdziwych i obraźliwych informacji w wypowiedziach sformułowanych przeze mnie:*

-w wywiadzie udzielonym przeze mnie w Radiu Maryja w dniu 10 października 2018 roku,

-w moim wystąpieniu na Sejmowej Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 262) w dniu 25 kwietnia 2019 roku,

-w moim wystąpieniu w programie DW Conflict Zone opublikowanym w serwisie www.youtube.com na kanale DW News oraz DW Ha pycckom.

Wskazuję, iż głoszone przeze mnie twierdzenia zawierały nieprawdziwe informacje w szczególności w zakresie powiązań Pani Lyudmyly Kozlovskiej i Fundacji Otwarty Dialog z Rosją, działania Fundacji Otwarty Dialog na szkodę Rzeczypospolitej Polskiej, prania pieniędzy przez Lyudmyłę Kozlovską, przez co postawiłem Panią Lyudmyłę Kozlovską oraz Fundację Otwarty Dialog w negatywnym świetle, narażając Je na straty moralne i finansowe.

Oświadczenie ukazuje się na skutek przegranego procesu sądowego.”

Oświadczenie powinno zostać sporządzone na kartce formatu A4, napisane pogrubioną czcionką Times New Roman w kolorze czarnym oraz rozmiarze 18 punktów typograficznych, interlinia: 1,5, w ułożeniu pionowym strony, na tle koloru białego, w prostokątnej ramce koloru czarnego o grubości 3 punktów typograficznych. Tak sporządzone oświadczenie powinno zostać wydrukowane, a następnie własnoręcznie podpisane przez pozwanego, a następnie:

- powielone cyfrowo, tj. zeskanowane oraz opublikowane w serwisie Twitter, za pośrednictwem profilu: @D_Tarczyński nieprzerwanie przez okres 60 dni w formie przypiętego postu/wpisu/„tweet’a”, który stanowić będzie cyfrową kopię - zdjęcie podpisanego oświadczenia, przy czym tak zwielokrotnione oświadczenie odpowiadać ma wymogom określonym dla oświadczenia przed jego podpisaniem i zwielokrotnieniem cyfrowym, tj. napisane pogrubioną czcionką Times New Roman w kolorze czarnym oraz rozmiarze nie mniejszym niż 18 punktów typograficznych, na tle koloru białego, w prostokątnej ramce koloru czarnego o grubości 3 punktów typograficznych, a po upływie 60 dni w formie zwykłego postu - bez opcji przypięcia, bez jakichkolwiek zabiegów edycyjnych umniejszających znaczeniu oświadczenia lub zaznaczających dystans pozwanego do treści oświadczenia, tak, aby z oświadczeniem nie kolidowały reklamy lub inne treści mające na celu odwrócenie uwagi od oświadczenia;
  - przesłane listem poleconym za pośrednictwem Poczty Polskiej na adres powodowej Fundacji, tj. Al. Szucha 11A/21, 00-580 Warszawa.
2. *„Ja, Dominik Tarczyński, niniejszym przepraszam Panią Lyudmyłę Kozlovską za naruszenie jej dóbr osobistych w postaci godności oraz dobrego imienia, a także Fundację Otwarty Dialog z siedzibą w Warszawie (KRS: 0000353754) za naruszenie Jej dóbr osobistych w postaci renomy i dobrej sławy, poprzez rozpowszechnienie krzywdzących, nieprawdziwych i obraźliwych informacji w moim wystąpieniu na Sejmowej Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 262) w dniu 25 kwietnia 2019 roku,*
- Wskazuję, iż głoszone przeze mnie twierdzenia zawierały nieprawdziwe informacje w szczególności w zakresie powiązań Fundacji Otwarty Dialog z Rosją, przez co postawiłem Fundację Otwarty Dialog w negatywnym świetle.*
- Oświadczenie ukazuje się na skutek przegranego procesu sądowego.”*
- Oświadczenie powinno zostać sporządzone na kartce formatu A4, napisane pogrubioną czcionką Times New Roman w kolorze czarnym oraz rozmiarze 18 punktów typograficznych, interlinia: 1,5, w ułożeniu pionowym strony, na tle koloru białego, w prostokątnej ramce koloru czarnego o grubości 3 punktów

typograficznych. Tak sporządzone oświadczenie powinno zostać wydrukowane, a następnie własnoręcznie podpisane przez pozwanego, a następnie przesłane listem poleconym za pośrednictwem Poczty Polskiej do osób uczestniczących w posiedzeniu Sejmowej Komisji do Spraw Unii Europejskiej w dniu 25 kwietnia 2019 roku, tj. do:

- Piotra Apela na adres: ul. Sienkiewicza 18 paw. 3U, 90-114 Łódź,
- Ryszarda Czarneckiego na adres: Parlement européen Bât. Willy Brandt 04 M 003 60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60 B-1047 Bruxelles/Brussel,
- Jana Dziędziczaka na adres: ul. Słowiańska 55A, 64-100 Leszno,
- Małgorzaty Gosiewskiej na adres: ul. Żelazna 75, 00-871 Warszawa,
- Karola Karskiego na adres: Parlement européen Bât. Altiero SpinelU 03F365 60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60 B-1047 Bruxelles/Brussel,
- Izabeli Kloc na adres: ul. K. Prusa 17, 43-190 Mikołów,
- Lecha Kołakowskiego na adres: ul. Stary Rynek 21/1, 18-400 Łomża,
- Elżbiety Kruk na adres: Parlement européen Bât. József Antall 03Q001 60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60 B-1047 Bruxelles/Brussel,
- Joanny Lichowskiej na adres: ul. Zamkowa 18-20, 62-800 Kalisz,
- Agnieszki Pomaski na adres: Grunwaldzka 82 (CH Manhattan, IV piętro), 80-244 Gdańsk,
- Wojciecha Skurkiewicza na adres: ul. Rynek 9, 26-600 Radom,
- Marcina Świąćckiego na adres: ul. Nowy Świat 41a, 00-042 Warszawa,
- Michała Wojtkiewicza na adres: Tuchów -ul. Chopina 5, 33-170 Tuchów,
- Bartłomieja Wróblewskiego na adres: ul. Św. Marcin 43, 61-806 Poznań,
- Andrzeja Adamczyka na adres: ul. Rynek 7, 32-065 Krzeszowice,
- Marcina Zielenieckiego na adres: ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa,
- Szymona Szynkowskiego vel Sęka na adres: ul. Św. Marcina 43, 61- 806 Poznań.

Ponadto powodowie żądali zasądzenia od pozwanego na rzecz Lyudmyły Kozlovskiej oraz Fundacji Otwarty Dialog kwoty po 7 500 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi za czas opóźnienia od 10

października 2018 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podnieśli, że pozwany w swoich publicznych wypowiedziach zarzucił powodom pranie pieniędzy z Rosji, chęć zatrzymania Polski i polskiej gospodarki oraz prorosyjską grę i działanie na rzecz lub w imieniu sowieckich, rosyjskich służb. Wypowiedzi te godziły w dobre imię i cześć powodów i były bezprawne, co uzasadniało żądania pozwu (*pozew k. 3-37*).

Pozwany Dominik Tarczyński wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska pozwany wskazał, że jego wypowiedzi o działalności powodów padły w związku z wykonywaniem funkcji posła, co wymaga podnoszenia w przestrzeni publicznej różnych kwestii, w tym wątpliwości co do działalności powodów, szczególnie w czasie trwającej wojny hybrydowej ze strony Rosji. Działanie w celu walki z wojną hybrydową Rosji pozwala zaś „na więcej”. Sprawa powodów była nadto przedmiotem zainteresowania wyborców pozwanego. Co do kwestii samych wypowiedzi, to pozwany wskazał, że jedynie powtarzał będące w obiegu publicznym informacje o tym, że powodowie są zamieszani w pranie brudnych pieniędzy ze strony Rosji, natomiast nie zarzucał i nie zarzuca powodowej fundacji takiej działalności. Pozwany nie twierdził, że powodowie są powiązani ze służbami rosyjskimi. Co do wypowiedzi na forum sejmowej komisji ds. UE oraz na antenie Radia Maryja, to kwestionowane przez powodów wypowiedzi nie odnosiły się do powodów, a więc nie mogły naruszyć ich dóbr osobistych. Tym niemniej wyrażona przez pozwanego opinia na posiedzeniu sejmowej komisji ds. UE miała podstawy w odezwie Bartosza Kramka pt. „Niech państwo stanie: wyłączmy rząd!” Z kolei wypowiedź na antenie Radia Maryja miała charakter oceny. Podmioty lobbujące, tak jak politycy, muszą zaś się liczyć z ostrzejszą krytyką. Politycy mają natomiast większą swobodę wypowiedzi. Nadto wypowiedzi powoda, które odnosiły się do Lyudmyły Kozlovskiej, nie mogły naruszać dóbr osobistych Fundacji Otwarty Dialog (*pismo k. 250-269*).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Powstała w 2009 roku Fundacja Otwarty Dialog została powołana celem podejmowania działań w obronie praw człowieka, demokracji i praworządności na obszarze postsowieckim. Od 2010 roku jej prezesem jest Lyudmyla Kozlovska. Od 2016 roku Fundacja działała w Mołdawii, a od 2017 roku, w związku ze zmianą sytuacji w Polsce, również na terytorium naszego kraju. W odniesieniu do Polski Fundacja promowała w szczególności powiązanie programów unijnej pomocy finansowej z respektowaniem zasad praworządności i praw człowieka. Fundacja posiada swoje stałe przedstawicielstwa w Warszawie i Brukseli (*niesporne*).

Dominik Tarczyński był posłem VIII kadencji Sejmu (lata 2015-2019), wybranym z listy PiS. W 2019 roku został wybrany deputowanym do Parlamentu Europejskiego, również z listy PiS (*niesporne*).

21 lipca 2017 r. Bartosz Kramek, Przewodniczący Rady Fundacji Otwarty Dialog, opublikował na swoim profilu na Facebooku odezwę pt. „Niech państwo stanie: wyłączmy rząd!”, w której nawoływał, w celu powstrzymania PiS-u od demontażu państwa prawa, do obywatelskiego nieposłuszeństwa, które miałyby doprowadzić do zwiększonej presji na władzę m.in. wskutek sparaliżowania funkcjonowania Państwa. Miałyby się to odbywać m.in. przez protesty lub strajki wybranych grup zawodowych i czasowe powstrzymanie się od płacenia podatków (*wydruk odezwy k. 281-284*).

6 października 2017 r. w portalu tvp.info ukazał się artykuł o oskarżeniach wobec Fundacji Otwarty Dialog o pranie brudnych pieniędzy z Rosji. W następnych miesiącach również ukazywały się podobne publikacje (*wydruki artykułów k. 274-277*).

14 sierpnia 2018 r. Lyudmyla Kozlovska została deportowana z terytorium Unii Europejskiej z powodu alertu, który władze Polski zamieściły w Systemie Informacyjnym Schengen. Przyczyną wystawienia alertu były poważne wątpliwości ABW dotyczące finansowania Fundacji Otwarty Dialog. Działanie to nie spotkało się ze wsparciem niektórych krajów unijnych (np. Niemcy, Belgia i Francja), które

pozwoiliły powódce przebywać na swoim terytorium (*wydruk artykułu k. 278, niesporne*).

10 października 2018 r. Dominik Tarczyński był gościem na antenie Radia Maryja. Rozmowa z pozwanym dotyczyła głosowania nad rezolucją Rady Europy w sprawie zwrotu przez Rosję wraku Tu-154. W trakcie audycji pozwany stwierdził: „To jest bardzo istotne, ponieważ, no wszystko to jest poprzedzone na przykład dzisiejszym wystąpieniem Ludmiły Kozłowskiej, znanej z Fundacji Otwarty Dialog, która kontynuuje swoje tournee po Europie. Dzisiaj była w Radzie Europy na takim wydarzeniu, które nie jest agendą Rady Europy, ale gdzieś tak w pobocznym pokoiku była i mówiła o zagrożeniu demokracji w Polsce. Oczywiście będzie to pokazywane, jej wystąpienie w Radzie Europy, nie było to wystąpienie w Radzie Europy formalnie, ale tylko udostępnienie pomieszczenia w sensie formalnym. Także mamy do czynienia z wielopoziomową grą prorosyjską.”

Na pytanie „Czy to nie jest jakaś forma policzka dla Rzeczypospolitej, dla naszych służb, że Pani Ludmiła tak, pomimo zakazu wjazdu na teren Unii Europejskiej, podróżuje, i wygłasza swoje tezy” pozwany odpowiedział:

„My nie mamy absolutnie żadnego powodu do wstydu, wręcz przeciwnie, mamy powody do dumy. My pokazaliśmy, że nasze służby bronią Europę przed wpływami sowieckich służb, rosyjskich służb. I dla mnie to jest bardzo oczywiste. My pokazaliśmy troskę o Polskę i o Europę, ale są tacy, dla których bezpieczeństwo własnego narodu jest mniej ważne niż interesy polityczne. I teraz możemy zobaczyć kto organizuje te występy, kto organizuje i opłaca. Pytanie skąd ma pieniądze na to, aby podróżować po całej Europie, dziwię się i zastanawiam, no jak tak młoda osoba może sobie na takie występy i podróżowanie pozwolić. No ciekaw jestem, będę pytał o to kto to finansuje, gdzie Pani Ludmiła pracuje, czy może ma urlop trzymiesięczny. No to są rzeczy oczywiste, my wykonaliśmy swój obowiązek wynikający z umowy jeżeli chodzi o Schengen [...]” (*wydruk ze strony internetowej – k. 122, płyta CD – k. 129, transkrypcja k. 130-131*).

25 kwietnia 2019 r. odbyło się w Sejmie posiedzenie Komisji ds. Unii Europejskiej. Jednym z punktów posiedzenia była „Informacja Ministra Spraw Zagranicznych na temat działalności Fundacji Otwarty Dialog w świetle doniesień

prasowych”. Na tym posiedzeniu Dominik Tarczyński, zwracając się do Agnieszki Pomaski, posłanki PO-KO, powiedział: „To jest debata o tym, że agencje, które wy wspieraliście, chciały zatrzymać Polskę i gospodarkę polską” (*pełny zapis przebiegu posiedzenia k. 96-107*).

8 maja 2019 r. w serwisie www.youtube.com na profilu DW News opublikowano materiał zatytułowany „The debate: Which way is Europe heading? DW Conflict Zone”. Materiał miał ok. 60 tys. wyświetleń. Nagranie było zapisem programu prowadzonego w języku angielskim, w którym uczestniczyli politycy europejscy, w tym pozwany. Goście programu mieli dyskutować, w jakim kierunku zmierza Europa, wymieniając argumenty na temat migracji, bezpieczeństwa, praworządności i suwerenności. W trakcie programu Richard Gardiner z organizacji Global Witness poruszył temat nadużyć w europejskim systemie finansowym, wskazując, że istnieje duże prawdopodobieństwo, że system finansowy UE (w znaczeniu europejskich rynków finansowych) pomaga w finansowaniu łamania praw człowieka, przyczynia się do degradacji środowiska w skali globalnej, a także nieumyślnie lub celowo sponsoruje lub zasila korupcję i pranie pieniędzy. Zwrócił się on w związku z tym do uczestników debaty z pytaniem, co Parlament Europejski może zrobić w tej sprawie. Następnie głos zabrał przedstawiciel Transparency International, wskazując na niepokojące i ciągłe niszczenie praworządności i instytucji demokratycznych w krajach UE, w tym bezpośrednią ingerencję w niezależność władzy sądowniczej, zagrożenie wolności mediów i zastraszanie społeczeństwa obywatelskiego. Zwrócił się on w związku z tym do uczestników debaty z pytaniem, co Parlament Europejski zamierza zrobić w tej sprawie w następnej kadencji. Wówczas pozwany stwierdził, że jest przykładem zagrożenia wolności mediów, ponieważ został zwolniony z telewizji za swoje poglądy za czasów poprzedniej władzy. Co do kwestii władzy sądowniczej, to pozwany stwierdził, że w Polsce Minister Sprawiedliwości nie może powoływać sędziów, w przeciwieństwie do Niemiec. Na prośbę prowadzącego dyskusję, aby pozwany odpowiedział na pytanie o walkę z korupcją pozwany powiedział:

„Ok... Money laundering... Who was the one who was invited to the European Parliament two weeks ago? Madam Kozlovska from the Open Dialogue Foundation.

And we found out that she is into the money laundering from Russia and she was invited by the Socialists to the European Parliament.”

Powyższą wypowiedź pozwanego można przetłumaczyć na język polski w następujący sposób:

„Ok... pranie brudnych pieniędzy... Kim była ta osoba, którą zaproszono do Parlamentu Europejskiego dwa tygodnie temu? Pani Kozlovska z Fundacji Otwarty Dialog. A my odkryliśmy/dowiedzieliśmy się, że jest ona powiązana z praniem brudnych pieniędzy z Rosji, a została zaproszona przez Socjalistów to Parlamentu Europejskiego” (*okoliczność niesporna – k. 19-20, 254, wydruk z serwisu youtube – k. 65, 73-74, 90, tłumaczenie poświadczane z języka angielskiego – k. 79-83, 86-88, płyta CD – k. 78, 85*).

Zarzuty wobec Lyudmyły Kozlovskiej o pranie brudnych pieniędzy i związki z rosyjskimi służbami nie znalazły żadnego potwierdzenia. Zarzuty o związki Fundacji Otwarty Dialog z praniem brudnych pieniędzy były wysuwane przez władze Mołdawii w okresie rządów skorumpowanej i popieranej przez rosyjski rząd ekipy, której zależało na zdyskredytowaniu Fundacji (*zeznania świadka Kajetana Wróblewskiego k. 390v-392, zeznania świadka Any Ursachi k. 448v-449, zeznania Ludmiły Kozłowskiej k. 491v-492*).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody, w tym wydruki publikacji i zapisy nagrań, których wartości dowodowej, z wyjątkiem omówionym poniżej, strony nie kwestionowały. Za niesporne należało uznać przede wszystkim informacje dotyczące tego, kim są strony niniejszego postępowania, jak też treść wypowiedzi pozwanego wskazanych przez stronę powodową jako podstawa powództwa.

Strona pozwana kwestionowała poprawność tłumaczenia wypowiedzi pozwanego w języku angielskim dotyczącej powódki Lyudmyły Kozlovskiej. Pozwany twierdził, że wypowiedziane przez niego wyrażenie „found out” oznacza „dowiedzieć się” a nie „odkryć” jak twierdzi strona pozwana. W istocie różnice te nie miały większego znaczenia dla sprawy. Słowa dowiedzieć się i odkryć znaczą bowiem w istocie to samo, tj. osiąść wiedzę o czymś. To czy pozwany sam się dowiedział o

jakimś fakcie, czy został o nim poinformowany nie ma w sprawie znaczenia – istotne, że jakąś okoliczność uznaje za fakt. Nie ulegało przy tym wątpliwości, że pozwany zarzucił frakcji Socjalistów w Parlamencie Europejskim, że zaprosili do niego powódkę pomimo jej związków z praniem brudnych pieniędzy z Rosji.

Strona pozwana nie przedstawiła żadnego dowodu na prawdziwość stwierdzenia, że powodowie są powiązani z praniem brudnych pieniędzy z Rosji, natomiast z zeznań świadków, Kajetana Wróblewskiego i Any Ursachi, których wiarygodności nie było podstaw kwestionować, wynikało, że zarzuty te były fałszywe. Wydruk artykułu portalu Onet o wypuszczeniu za kaucją Bartosza Kramka (*k. 431*) nie stanowił dowodu na okoliczność przeciwną, bowiem zarzut, który wysunął pozwany dotyczył tego, że to Lyudmyła Kozlovska była powiązana z praniem brudnych pieniędzy z Rosji. Renoma Fundacji Otwarty Dialog miała zostać naruszona przez postawienie takiego zarzutu właśnie Lyudmyle Kozlovskiej, a nie Bartoszowi Kramkowi. Zarzuty wobec Bartosza Kramka, że poświadczył nieprawdę i ukrył przestępne pochodzenie środków, o zasadności których nie sposób obecnie przesądzić, nie mogły stanowić podstawy domniemania, że miała z tym coś wspólnego powódka Lyudmyła Kozlovska i sama Fundacja.

Marta Zajączkowska zeznała, że nie miała bliższej wiedzy na temat działalności Fundacji Otwarty Dialog. Podała natomiast, że rozpowszechnianie – m. in. przez pozwanego – negatywnych ocen i informacji na temat powodów było dla nich dyskredytujące. Powódka odczuwała to jako osobistą krzywdę. W zakresie wpływu wypowiedzi pozwanego na dobre imię powodów Sąd uznał zeznania świadka za wiarygodne, jako zgodne z zasadami doświadczenia życiowego i logiczne (*protokół przesłuchania k. 370, płyta CD k. 371*).

Wypowiedzi powodów i Bartosza Kramka zamieszczone w serwisach internetowych (*wydruki k. 407-430*) nie stanowiły okoliczności znaczących dla rozstrzygnięcia lub nie odnosiły się do przedmiotu niniejszego postępowania, wobec czego nie zostały przez Sąd wzięte pod uwagę przy ustalaniu stanu faktycznego sprawy.

Zeznania powódki Lyudmyły Kozlovskiej należało uznać za wartościowy materiał dowodowy w zakresie, w którym opisała ona działania powodowej Fundacji i

negatywny wpływ wypowiedzi pozwanego na dobre imię powodów, gdyż były logiczne i spójne. Zeznania pozwanego Dominiak Tarczyńskiego nie ujawniły nowych okoliczności, które miałyby znaczenie dla rozstrzygnięcia (*zeznania stron k. 491-492*).

Sąd zważył, co następuje.

Powodowie wskazali, że wypowiedzi pozwanego kwestionowane w pozwie naruszyły ich dobra osobiste w postaci godności oraz dobrego imienia lub renomy.

Podstawę dochodzonych roszczeń stanowiły art. 23, 24 i 448 k.c. Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. W myśl natomiast art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Stosownie zaś do art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Cześć człowieka należy do katalogu dóbr osobistych zapisanego wprost w art. 23 k.c. Cześć jest wartością należną każdemu człowiekowi; obejmuje sfery życia prywatnego, zawodowego i społecznego oraz wyraża się na dwóch płaszczyznach: dobrego imienia (aspekt zewnętrzny) oraz godności (aspekt wewnętrzny). „Naruszenie dobrego imienia (...) polega na pomówieniu o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć tę osobę w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania

potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Może tu chodzić zarówno o rozpowszechnianie wiadomości określonej treści, która stanowi zarzut pod adresem jednostki, jak i wyrażanie ujemnej oceny jej działalności” (P. Księżak [w:] M. Pyziak – Szafnicka (red.), Kodeks cywilny. Część ogólna. Komentarz, Warszawa 2009, komentarz do art. 23, teza 34).

Godność obejmujące zarówno wyobrażenie człowieka o własnej wartości, jak i oczekiwanie na szacunek ze strony innych ludzi i stanowi aspekt wewnętrzny wymienionej w art. 23 k.c. czci (S. Kalus [w:] M. Fras [red.], M. Habdas [red.], Kodeks cywilny. Komentarz, Lex 2018, komentarz do art. 23). Sąd Najwyższy zdefiniował godność jako „wewnętrzne przekonania człowieka o swoim moralnym i etycznym nieposzlakowaniu oraz czci” (por. wyrok Sądu Najwyższego z 31 marca 2007 r., I CSK 292/06).

Dobre imię to pozytywna opinia innych ludzi o danej osobie. Uznaje się, że dobre imię to aspekt zewnętrzny czci (por. uchwała Sądu Najwyższego z 28 maja 1971 r., sygn. akt III PZP 33/70 i wyrok Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 1989 r., sygn. akt I CR 143/89).

W przypadku osób prawnych tradycyjnie wskazuje się, że ochronie podlega dobre imię osoby prawnej (dobra sława, reputacja, autorytet, renoma itd.) ujmowane jako opinia, jaką mają o niej inne podmioty z uwagi na zakres działalności tej osoby, zewnętrzne postrzeganie tej osoby (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 30 stycznia 2019 roku, I ACa 647/18, LEX nr 2635142). Dobre imię osoby prawnej naruszają wypowiedzi, które obiektywnie oceniając, przypisują jej niewłaściwe postępowanie mogące spowodować utratę zaufania potrzebnego do jej prawidłowego funkcjonowania. Przy tym, jeśli określone sformułowanie zawiera krytyczną ocenę działań organów osoby prawnej, poprzez które działa, to w konsekwencji zarzuty kierowane wobec osób wchodzących w skład tych organów, są zarzutami kierowanymi pod adresem samej osoby prawnej i godzą w jej dobre imię, o ile krytykowane działania osób pełniących funkcje organów osoby prawnej pozostają w związku z wykonywaniem przez te osoby przypisanych im kompetencji organu tej osoby prawnej, względnie były wykonywane w interesie tej osoby prawnej, a nie w

prywatnym interesie osoby fizycznej pełniącej funkcję organu osoby prawnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2017 r., IV CSK 131/17)

Rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych, sąd powinien w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne. Bezprawność należy rozumieć jako zachowanie (działanie bądź zaniechanie) sprzeczne z porządkiem prawnym lub zasadami współżycia społecznego. Dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej na podstawie art. 24 k.c. Natomiast na tym, kto podjął działanie zagrażające dobru osobistemu innej osoby lub naruszające to dobro, spoczywa ciężar dowodu, że nie było ono bezprawne. Wynika to z ogólnej reguły rozkładu ciężaru dowodu statuowanej przepisem art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Oceny czy wskazane przez powodów dobra osobiste zostały naruszone należało dokonać według kryteriów obiektywnych. Istotne jest, jak daną wypowiedź odbiera przeciętny, rozsądnie myślący odbiorca ocenianych treści. Konieczne jest odwołanie się do przyjętych w społeczeństwie ocen, a nie indywidualnej wrażliwości poszkodowanego lub naruszydiciela.

Wstępnie warto było odnotować, że chociaż w swojej wypowiedzi na posiedzeniu Komisji ds. Unii Europejskiej, ani w wypowiedzianych na antenie Radia Maryja zdaniach o „wielopoziomowej grze rosyjskiej” i „wpływach sowieckich służb, rosyjskich służb” nie pada wprost imię i nazwisko Ludmiły Kozłowskiej, ani nazwa Fundacji Otwarty Dialog, to kontekst, w których padły te wypowiedzi nie pozostawia wątpliwości, że dotyczyły one powodów. Cała wypowiedź pozwanego na antenie Radia Maryja, w której padły ww. sformułowania dotyczyła wystąpienia Ludmiły Kozłowskiej, „znanej z Fundacji Otwarty Dialog”, w siedzibie Rady Europy oraz zakazaniem jej przez Polskę wjazdu na teren Unii Europejskiej. Z kolei wypowiedź pozwanego na posiedzeniu Komisji ds. Unii Europejskiej padła podczas przedstawiania „Informacji Ministra Spraw Zagranicznych na temat działalności Fundacji Otwarty Dialog w świetle doniesień prasowych”. Wypowiedź pozwanego w sposób oczywisty nawiązywała również do odezwy Bartosza Kramka,

Przewodniczącego Rady Fundacji Otwarty Dialog, pt. „Niech państwo stanie: wyłączmy rząd!”. Nie było zatem podstaw do uznania, że sporne wypowiedzi nie mogły naruszyć dóbr osobistych powodów, gdyż nie zostali oni w nich wymienieni z imienia i nazwiska lub z nazwy.

Powodowie podnieśli, że ich godność i dobre imię lub renoma zostały naruszone wyrażonymi przez pozwanego zarzutami o pranie pieniędzy z Rosji, chęć zatrzymania Polski i polskiej gospodarki oraz prorosyjską grę i działanie na rzecz lub w imieniu sowieckich, rosyjskich służb.

Niewątpliwie postawienie komukolwiek zarzutu, że uczestniczy w procederze prania pieniędzy z Rosji oraz bierze udział w prorosyjskiej grze oraz działa na rzecz lub w imieniu sowieckich, rosyjskich służb stanowi naruszenie godności i dobrego imienia lub renomy danej osoby, szczególnie jeśli te zarzuty dotyczą osób, które biorą czynny udział w polskim życiu publicznym, a wrogie i przestępcze działanie miałyby się odbywać na rzecz państwa powszechnie postrzeganego jako nieprzyjazne Polsce. Takie wypowiedzi stawiają osobę, która miałaby się dopuścić takich czynów w wyjątkowo niekorzystnym świetle w oczach opinii publicznej. Jednocześnie, jeśli zarzuty te wynikają z działalności tej osoby jako piastuna organu osoby prawnej, to naruszają renomę tej osoby prawnej. Tym samym nie ulegało wątpliwości, że dobra osobiste Ludmiły Kozłowskiej oraz Fundacji Otwarty Dialog zostały naruszone inkryminowanymi wypowiedziami pozwanego na antenie Radia Maryja oraz w programie DW Conflict Zone.

Jeśli chodzi o postawiony przez pozwanego zarzut, że Fundacja Otwarty Dialog chciała „zatrzymać Polskę i gospodarkę polską”, to niekoniecznie należało uznać go za naruszający dobra osobiste. Przede wszystkim wskazać trzeba, że w istocie takie było przesłanie wystosowanej przez Bartosza Kramka, Przewodniczącego Rady Fundacji Otwarty Dialog, odezwy pt. „Niech państwo stanie: wyłączmy rząd!” Skoro Bartosz Kramek sam nawoływał do podjęcia próby sparaliżowania działania Państwa (aczkolwiek już niekoniecznie, choć być może, gospodarki), to stwierdzenie, że do tego nawoływał nie powinno obiektywnie naruszać jego dóbr osobistych (oraz Fundacji, której był reprezentantem). Tym niemniej stwierdzenie takie może naruszać dobra osobiste, jeśli zostało wyjęte z szerszego kontekstu, a wskutek tego

zinterpretowane i wykorzystane w sposób, który stawia autora oryginalnej wypowiedzi w negatywnym świetle. W ocenie Sądu wypowiedź pozwanego była jednak na tyle zgodna z przesłaniem manifestu Bartosza Kramka, że nie można mówić o naruszeniu renomy Fundacji Otwarty Dialog. To, że pozwany negatywnie oceniał to przesłanie i przypomniał o apelu B. Kramka nie powoduje, że w ten sposób naruszył dobra osobiste powodowej Fundacji. Przy tym taka a nie inna ocena przedmiotowej wypowiedzi pozwanego nie ma istotnego znaczenia w niniejszej sprawie, bowiem Sąd uznał, że wypowiedź pozwanego, oprócz tego, że nie naruszała niczyich dóbr osobistych, nie była również bezprawna (o czym niżej).

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. Z treści tego przepisu wynika zatem, że nie każde działanie wkraczające w sferę dóbr osobistych zasługuje na ochronę prawną, lecz tylko takie, które jest bezprawne. Przytoczony przepis wprowadza domniemanie bezprawności naruszenia dóbr osobistych. Ten, kto przedsięwziął działanie naruszające dobro osobiste musi wykazać, że był do tego uprawniony. Ciężar udowodnienia braku bezprawności, czyli ciężar wykazania, że zachodziła choćby jedna z okoliczności wyłączających bezprawność działania spoczywał zatem na pozwanym.

Do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych na ogół zalicza się: 1) działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa; 2) wykonywanie prawa podmiotowego; 3) zgodę pokrzywdzonego; 4) działanie w celu ochrony społecznie uzasadnionego interesu (por. P. Księżak [w:] P. Księżak [red.], M. Pyziak-Szafnicka [red.] Kodeks cywilny. Komentarz, Lex 2014, komentarz do art. 24).

Bezprawność działania osoby naruszającej dobra osobiste wyłącza zatem działanie podjęte na podstawie przepisów prawa i mieszczące się w granicach uprawnień tej osoby.

Gdy naruszenie dobra osobistego następuje w ramach określonej wypowiedzi, zbadanie, czy naruszenie to jest bezprawne, musi być dokonane przy uwzględnieniu prawa do swobody wypowiedzi i wyrażania poglądów. Wymaga to wyważenia obu praw w danych okolicznościach sprawy, przy czym wyważenie to powinno

uwzględniać społeczne znaczenie kwestii, do której się odnosi badana wypowiedź (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 lutego 2017 r., I CSK 124/16).

Jak stwierdzono w literaturze przedmiotu w zakresie wypowiedzi wartościujących (ocennych) uzasadniony interes społeczny realizuje się w tzw. rzeczowej krytyce. Granice wolności słowa należy tutaj zakreslić szeroko. Krytyka nie może być jednak napastliwa, podyktowana względami osobistej animozji i zmierzać do zniszczenia lub ośmieszenia przeciwnika (P. Księżak [w:] P. Księżak [red.], M. Pyziak-Szafnicka [red.] Kodeks cywilny. Komentarz, Lex 2014, komentarz do art. 24). W orzecznictwie sądowym dopuszczono krytykę, która jest działaniem społecznie pożytecznym i pożądanym, o ile podjęta została w interesie społecznym i jeżeli jej celem nie jest dokuczanie innej osobie oraz jeżeli ma cechy rzetelności i rzeczowości (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 września 1968 r., II CR 291/68). Ponadto osoba podejmująca działalność publiczną powinna być świadoma, że jej działania będą poddawane ocenie i weryfikacji, ponieważ społeczeństwo ma prawo do pełnej informacji o wszelkich przejawach życia publicznego (P. Księżak [w:] P. Księżak [red.], M. Pyziak-Szafnicka [red.], ibidem, komentarz do art. 24). Każda osoba, w tym pozwany jako poseł, ma zaś prawo do prezentacji zjawisk ocenianych przez nią jako naganne, może też wyrażać związane z tym negatywne oceny (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 17 kwietnia 2007 r., I ACa 1149/06). W przypadku twierdzeń o faktach przyjmuje się, że powinny one być prawdziwe (tak wyrok SN z 18 marca 2005 r., II CK 564/04; wyrok SN z 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 587/10 i wyrok SA w Warszawie z 27 maja 2015 r., VI ACa 746/14). Zaznaczenia przy tym wymaga, że przywołanie zarzutu postawionego przez kogoś innego jest formą jego rozpowszechnienia, a bezprawność takiej informacji usunęłoby wykazanie, że zarzut był prawdziwy, nie zaś wykazanie, że został postawiony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 marca 2013 r., III CSK 189/12).

Kierując się powyższym, należało zakwalifikować wypowiedź pozwanego o uczestniczeniu powódki Ludmiły Kozłowskiej w procederze prania brudnych pieniędzy z Rosji za wypowiedź o faktach. Działania składające się na proceder prania brudnych pieniędzy są bowiem jasne, stanowiąc w Polsce czyn karalny. Wypowiedź ta, jak wcześniej wyjaśniono, jest nieprawdziwa, co samo w sobie czyniło ją

bezprawną. Bez znaczenia było, że informacje o praniu brudnych pieniędzy przez powódkę pojawiały się w mediach, ponieważ były one nieprawdziwe, a przynajmniej niedostatecznie potwierdzone. O bezprawności wypowiedzi pozwanego decydowała jednak nie tylko ta okoliczność, ale również, a nawet przede wszystkim, okoliczności postawienia zarzutu o pranie brudnych pieniędzy i motywacja, jak przyświecała przy tym pozwanemu.

Pozwany wypowiedział przedmiotowy zarzut podczas debaty w programie DW Conflict Zone. W trakcie programu przedstawiciel organizacji Global Witness poruszył temat nadużyć w europejskim systemie finansowym, wskazując, że istnieje duże prawdopodobieństwo, że system finansowy UE, tj. europejskie rynki finansowe, pomagają w finansowaniu łamania praw człowieka, przyczyniają się do degradacji środowiska w skali globalnej, a także nieumyślnie lub celowo sponsorują lub zasilają korupcję i pranie pieniędzy. Zwrócił się on w związku z tym do uczestników debaty z pytaniem, co Parlament Europejski może zrobić w tej sprawie. Następnie głos zabrał przedstawiciel Transparency International, do którego wypowiedzi najpierw odniósł się pozwany. Kiedy jednak prowadzący dyskusję poprosił pozwanego, aby odpowiedział na pytanie o walkę z korupcją pozwany wypowiedział zarzut względem Ludmiły Kozłowskiej, że bierze ona udział w praniu brudnych pieniędzy z Rosji oraz zarzut względem frakcji socjalistów w Parlamencie Europejskim, że zaprosili powódkę do Parlamentu Europejskiego. Tym samym przywołanie przez pozwanego zarzutu wobec powódki o uczestnictwo w praniu brudnych pieniędzy było czysto instrumentalne i nie miało na celu interesu społecznego. Pozwany został zapytany jak walczyć z nadużyciami na europejskich rynkach finansowych, a jednak zamiast udzielić odpowiedzi na to pytanie (lub odmówić udzielenia odpowiedzi, jeśli nie miał w tej sprawie zdania), pozwany postanowił zaatakować personalnie powódkę a poprzez nią również jego przeciwników politycznych w Parlamencie Europejskim. Wypowiedź taka mogłaby być jeszcze uzasadniona, gdyby na przykładzie powódki pozwany poruszył temat walki z praniem brudnych pieniędzy. Tymczasem pozwany zakończył swą wypowiedź na samym oskarżeniu Ludmiły Kozłowskiej o uczestnictwo w takim procederze. Tym samym nie można uznać, aby pozwany działał w granicach prawa do krytyki, która jest działaniem społecznie pożytecznym i pożądanym.

Wypowiedź pozwanego takiego waloru nie miała – wręcz przeciwnie odwracała uwagę od społecznie ważnego tematu nadużyć i wypaczeń na rynkach finansowych, a całą debatę sprowadzała do personalnych i frakcyjnych ataków. Należało zatem uznać, że celem pozwanego było nic innego jak naruszenie dóbr osobistych powodów, które to działanie nie zasługuje na ochronę i jest bezprawne. Wypowiedź pozwanego w równym stopniu naruszała godność i dobre imię Ludmiły Kozłowskiej, jak i renomę Fundacji Otwarty Dialog, bowiem pozwany wskazał na powiązanie między powodami w kontekście prania brudnych pieniędzy.

Odnosnie do wypowiedzi pozwanego na antenie Radia Maryja, iż powodowie uczestniczą w prorosyjskiej grze i działają na rzecz lub w imieniu sowieckich, rosyjskich służb, to należało zakwalifikować je jako osąd, ocenę, gdyż polegały one na wyrażeniu pewnego przekonania o faktach w postaci działalności powodów, czego nie dało się zweryfikować na zasadzie prawda/fałsz. Opinia pozwanego mogła być weryfikowana tylko w aspekcie jej rzetelności, oparcia na faktach i dopuszczalności jej wypowiedzenia w świetle reguł logicznego rozumowania. Z kolei wypowiedź pozwanego o tym, że Fundacja Otwarty Dialog chciała zatrzymać Polskę i gospodarkę polską była związana z określonym faktem – treścią odezwy Bartosza Kramka pt. „Niech państwo stanie: wyłączmy rząd!”. Wypowiedź ta stanowiła uproszczoną i skrótową interpretację wypowiedzi autora odezwy. Pozwany dokonał więc oceny, że proponowane przez Bartosza Kramka działania na rzecz powstrzymania procesu odchodzenia od standardów demokracji i państwa prawa poprzez obywatelskie nieposłuszeństwo były po prostu nawoływaniem do zatrzymania Polski i polskiej gospodarki, czyli miały jedynie zaszkodzić rozwojowi kraju. Wspomniana wypowiedź, jako mająca charakter oceny, nie mogła być zatem zakwalifikowana jako prawdziwa lub fałszywa.

Należało uznać, że pozwany był uprawniony do wyrażenia ww. ocen. W ten sposób pozwany komentował bowiem istotne bieżące wydarzenia z życia publicznego, tj. odezwę Bartosza Kramka pt. „Niech państwo stanie: wyłączmy rząd!”, działania powodowej Fundacji oraz zakazanie Ludmile Kozłowskiej przez władze polskie przebywania na terytorium Unii Europejskiej.

Wymaga podkreślenia, że nie jest rolą Sądu w sprawach o ochronę dóbr osobistych cenzurowanie opinii w ramach debaty publicznej i dopuszczanie tylko określonego rodzaju ocen. Za dopuszczalne, należy bowiem uznać wszystkie opinie, byle wywiedzione o prawdziwych okoliczności faktycznych, stanowiące wyraz wszystkich akceptowanych społecznie postaw światopoglądowych (prawicowych, lewicowych, religijnych, niereligijnych, narodowych, internacjonalistycznych, itp.), szczególnie jeśli na dany temat toczy się debata publiczna. Takimi tematami z pewnością były manifest Bartosza Kramka, działalność powodowej Fundacji krytykująca polskie władze za podważanie podstaw demokracji oraz zakazanie przez polskie władze Ludmile Kozłowskiej przebywanie na terenie Unii Europejskiej. Zważyć przy tym należy, że zarówno Lyudmyła Kozłowska, jak i Fundacja Otwarty Dialog są osobami publicznymi, ponieważ zajmują w życiu publicznym istotną pozycję z punktu widzenia kształtowania postaw i opinii ludzi i wywołują powszechne zainteresowanie ze względu na swoje poczynania. Życie i działalność osoby publicznej podlegają zaś ocenom i krytyce w szerszym zakresie. Stąd, wobec wyłączenia bezprawności naruszeń, musi ona znosić więcej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2014 r., III CSK 123/13).

Skoro doszło do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych strony powodowej (w zakresie jednej wypowiedzi pozwanego) wymagało rozważenia, jakie środki były adekwatne do usunięcia jego skutków.

Przyjmuje się, że powinien istnieć związek pomiędzy stopniem intensywności i zasięgiem naruszenia dobra osobistego wywołanego działaniem pozwanego, a orzeczonym sposobem usunięcia skutków owego naruszenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 10 lipca 1998 r., I ACa 202/98, OSA 2000/2/6). Analogicznie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z 17 lipca 2002 r. (I ACa 544/02, TPP 2003/3/101), stwierdzając jednocześnie, że wybór czynności skierowanej na usunięcie skutków naruszenia „nie jest pozostawiony arbitralnemu uznaniu pokrzywdzonego. Czynność ta powinna być dobrana stosownie do rodzaju, intensywności i zasięgu dokonanego naruszenia, sądowi orzekającemu zaś przysługuje kompetencja do kontroli, czy wskazana przez powoda czynność

pozwanego stanowi odpowiedni środek usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego”.

Przy tym sąd orzekający może ingerować w treść oświadczenia, którego zadaniem jest naprawienie, na ile to możliwe, krzywdy wyrządzonej osobie, której dobra osobiste zostały naruszone i danie jej satysfakcji (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2016 r., I CSK 543/15).

Mając powyższe na uwadze, Sąd nieznacznie zmodyfikował żądany tekst przeprosin, ponieważ naruszenie dóbr osobistych poprzez podanie nieprawdziwej informacji najprościej naprawić oświadczeniem zaprzeczającym wcześniejszej nieprawdzie z dodaniem słów o przeproszeniu. Żądane w tekście przeprosin zdanie, że zarzut uczestnictwa w praniu brudnych pieniędzy z Rosji postawił powodów w negatywnym świetle oraz naraził ich na straty moralne i finansowe było niepotrzebne dla skompensowania skutków naruszenia dóbr osobistych (a w zakresie poniesionych strat finansowych było również nieudowodnione). Nadto do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych nie jest konieczne zastrzeżenie, że przeprosiny następują na skutek przegranego procesu. W żaden sposób informacja taka nie przyczynia się do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych.

Co do miejsca zamieszczenia przeprosin, to skoro do naruszenia godności i dobrego imienia Ludmiły Kozłowskiej oraz renomy Fundacji Otwarty Dialog doszło na skutek wypowiedzi pozwanego wygłoszonej w programie transmitowanym przez Internet, za środek odpowiedni do usunięcia skutków tego naruszenia należało uznać zamieszczenie przez pozwanego stosownego oświadczenia również w Internecie, w tym przypadku na profilu pozwanego w serwisie Twitter. Pozwany nie kwestionował miejsca publikacji przeprosin, jak również rozmiarów i parametrów technicznych oświadczenia, a w ocenie Sądu żądanie w tym zakresie odpowiadało okolicznościom sprawy.

W zakresie, w jakim strona powodowa żądała przeprosin, za naruszenie dóbr osobistych, które Sąd nie ocenił jako bezprawne, powództwo podlegało oddaleniu.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia, sąd ma obowiązek rozważyć wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności rodzaj naruszonego dobra i rozmiar doznanej krzywdy, intensywność naruszenia oraz stopień winy sprawcy, a także sytuację

majątkową zobowiązanego. Suma zadośćuczynienia powinna być przy tym umiarkowana i utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, musi jednak zachować cechy instrumentu kompensacyjnego (zob. uzasadnienie uchwały Składu Siedmiu Sędziów SN z 9 września 2008 r., III CZP 31/08).

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd miał przede wszystkim na uwadze, że powodowie żądali zadośćuczynienia w łącznej kwocie 7 500 zł za wszystkie trzy naruszenia dóbr osobistych powodów. Skoro zatem Sąd uznał za bezprawne jedynie jedno z tych naruszeń, to brak było podstaw do zasądzenia całej tej sumy. Oceniając stopień krzywdy powodów należało również wziąć pod uwagę, że pozwany jedynie powtórzył informacje, które już wcześniej pojawiały się w przestrzeni publicznej, a więc wypowiedź pozwanego mogła nie zmieniać oceny powodów wśród widzów programu DW Conflict Zone. Z drugiej jednak strony wypowiedź pozwanego miała miejsce w medium zagranicznym, którego odbiorcy z większym prawdopodobieństwem nie znali zarzutów, które były wysuwane względem powodów o ich udziale w praniu brudnych pieniędzy z Rosji. Biorąc wszystko powyższe pod uwagę, Sąd uznał, że zadośćuczynienie, które będzie kompensować krzywdę powodów w granicach ich żądania odpowiada kwocie po 5 000 zł dla każdego z powodów.

Pozwany nie był wzywany do zapłaty przed procesem, a zatem wymagalność roszczenia o zapłatę nastąpiła dopiero w związku z doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu, co nastąpiło 16 grudnia 2019 r. (*epo k. 239*). Biorąc pod uwagę treść art. 455 k.c. Sąd uznał, że termin na spełnienie przez pozwanego świadczenia mijał 30 grudnia 2019 r., a odsetki za opóźnienie należą się od następnego dnia.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w punktach: 1., 2., 3. i 4. wyroku.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z wynikami postępowania, mając na uwadze, że w zakresie roszczeń niemajątkowych strona powodowa uległa co do dwóch z trzech zgłoszonych roszczeń (a więc w dwóch trzecich), natomiast w zakresie roszczenia majątkowego wygrała co do dwóch trzecich roszczenia, co nakazywało zniesienie kosztów postępowania pomiędzy stronami, o czym Sąd, na podstawie art. 100 k.p.c., orzekł jak w punkcie 5. wyroku.

sędzia Jacek Tyszka

Zarządzenie:

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikom stron;
2. Publikacja niniejszego orzeczenia nie wywołuje skutków procesowych z art. 15 zzs(9) ust. 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. poz. 1842 z późn. zm.), a jego doręczenie za pośrednictwem portalu informacyjnego nastąpi przy piśmie przewodnim.

Warszawa, 15/09/2022 r.

sędzia Jacek Tyszka